

INTERKULTURNÍ PSYCHOLOGIE: [SOCIOPSYCHOLOGICKÉ ZKOUMÁNÍ KULTUR, ETNIK, RAS A NÁRODŮ]

Ludmila Staňková

Průcha, J. *Interkulturní psychologie: [sociopsychologické zkoumání kultur, etnik, ras a národů]*. Praha : Portál, 2004. ISBN 80-71788856

Problematika multikulturality je v dnešní době velmi diskutované téma, a to zejména v oblasti učitelství. Učitelé si uvědomují zvýšený nárůst počtu dětí z jiných zemí, jiný přístup k těmto dětem i k jejich rodičům.

Autor Jan Průcha je v akademické obci znám spíše jako vynikající pedagog, autor publikací *Moderní pedagogika* (1997), *Přehled pedagogiky* (2000); přesto se setkáváme již s druhým dílem zaměřeným na etnickou problematiku. První dílo s touto problematikou *Multikulturní výchova: teorie-praxe-výzkum* (2001), už ukazuje směr, kterým se autor ubírá i v *Interkulturní psychologii*.

Interkulturní psychologie: (sociopsychologické zkoumání kultur, etnik, ras a národů) se zabývá problematikou kultur a etnik, a to nejen přes sociopsychologický pohled. Uvědomuje si interdisciplinární propojenost věd, a proto se zde setkáváme s citacemi autorů, kteří svými výzkumy spadají do oblasti antropologie, sociologie, psychologie i etnografie. Nejedná se tedy o didaktickou pomůcku, ale o vysvětlení terminologie, jako je etnikum, etnicita, etnické vědomí, kultura a kulturní vzorce s následným nastíněním výzkumného pole a uplatněním v aplikacích, jako je rodinná výchova, vzdělávání nebo zdravotnictví.

Publikace je rozdělena do 13 kapitol a uzavírá ji rozsáhlý soubor čerpané literatury a rejstříky – jmenný i věcný. Autor dělí publikaci na tři části, a to na Teoretické základy, Výzkumné pole interkulturní psychologie a Aplikaci interkulturní psychologie.

V teoretických základech nacházíme vymezení pojmů, definici disciplíny interkulturní psychologie, vývoj a současný stav disciplíny a oblasti aplikací. Protože se jedná u nás o nově vznikající a rozvíjející se obor, který je interdisciplinární, soustřeďuje se další kapitola na interdisciplinární vztahy, a to hlavně s etnopsychologií, sociologií, kulturní antropologií, etnolingvistikou, demografií. Ohledně kulturní antropologie uvádí hlavně teorii kulturního determinismu, tj. že kultura je způsob života určité společnosti, je projevem naučeného chování. Uvádí autory, např. M. Meadovou, R. Lintona nebo F. Boase. Popisuje i dnešní uspořádání výuky antropologie na českých vysokých školách, kde je kulturní antropologie vnímána jako etnologie.

Autor pracuje s pojmy, se kterými se setkáváme, jestliže chceme zjistit něco o kultuře národů nebo etnik. Při vymezení pojmů jako kultura, asimilace, etnikum, etnické vědomí, národ, národnost, národní menšina se nejedná o příliš

obsáhlé kapitoly. Přesto tyto pojmy popisuje autor výstižně a uvádí příklady pro lepší pochopení.

Část teoretické základy ukončuje odkazy na vědecké časopisy, monografie, ale také výzkumná centra a nynější představitele oboru, u kterých je i kontaktní adresa, což může být výborné pro navázání kontaktů.

Druhá část vychází z výzkumů z oblasti sociologie a psychologie a dává nám nahlédnout do interkulturních rozdílů. Pojednává o vědeckém studiu psychologických rozdílů mezi národy a kulturami. Prezентuje soubory výzkumných šetření a jejich výsledky. Musíme si uvědomit, že znalost a respektování kulturních odlišností je velmi důležitá, protože může zmírnit psychopatologické projevy, se kterými se můžeme setkat u osob z jiného kulturního prostředí, nejsou-li respektovány jejich pohledy na situaci. Autor se nejprve věnuje srovnávání rozdílů v hodnotách. Jako zajímavá se může jevit kapitola, kde je rozebírána interkulturní komparace morálky nebo rozdíly v postojích k lásce. Setkáváme se s kapitolami řešícími problémy adaptace a akulturace, identit a komunikace v interkulturním aspektu.

Část třetí se již zabývá aplikací interkulturní psychologie do edukace a zdravotnictví. Při aplikaci do výchovy a vzdělávání autor vysvětluje interkulturní rozdíly v rodinné výchově, a potom ve školním vzdělávání.

Z mého pohledu se jedná o publikaci, ze které mohou čerpat studenti různých vědních disciplín jako antropologie, pedagogika, psychologie, sociologie, sociální práce, ale také všichni ti, kdo se zajímají o interetnické soužití.